

СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Самойленко Н.О.

студентка,

Університет економіки та права «КРОК»

РОЛЬ ГААЗЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ В СУДОВОМУ ЗАХИСТІ АЛІМЕНТНИХ ПРАВ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї В УКРАЇНІ

Нагальною потребою сучасного українського суспільства є системна охорона родинних цінностей та сім'ї як найважливіших людських надбань та як соціального інституту. Одним з основних завдань сучасної сімейно-правової політики є формування відповідального батьківства, що сприятиме забезпеченню ефективного здійснення і захисту аліментних членів сім'ї.

Захист дітей є одним з основних завдань міжнародного співробітництва взагалі та Гаазької Конференції з міжнародного приватного права зокрема. В цьому контексті стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання є головними елементами. Вірно і те, що проблеми, які виникають з відносин утримання можуть виникати і з інших сімейних відносин, відносин батьківства, шлюбних відносин та відносин споріднення. Але велика кількість позовів, пов'язаних з утриманням, мають відношення і до дітей. У період після Другої Світової війни було укладено три конвенції щодо зобов'язань по утриманню. По-перше, у 1956 році була укладена Нью-Йоркська Конвенція про стягнення аліментів за кордоном. По-друге, у 1956 році була укладена Гаазька конвенція про право, що застосовується до аліментних зобов'язань щодо дітей та у 1958 році – Гаазька конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання дітей. Ці конвенції були переглянуті та доповнені Гаазькою конвенцією про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань по утриманню 1973 року та Гаазькою конвенцією про право, що застосовується до аліментних зобов'язань 1973 року [1].

Гаазька конференція з міжнародного приватного права не зупинилась на досягнутому і 23 листопада 2007 року на 21-й Дипломатичній сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права у м. Гаага було схвалено та прийнято Конвенцію про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання, прийняттю якої передувала п'ятирічна робота з розробки проекту Конвенції. Делегація України на чолі із заступником Міністра юстиції Валерією Лутковською взяла участь у роботі 21-ї Дипломатичної

сесії ГК МПрП разом з делегаціями 70 держав та 8 міжнародних організацій [2, с. 202].

Зазначена Конвенція не достатньо відома в Україні, проте вона заслуговує на увагу у зв'язку з тим, що Конвенція у майбутньому створить єдиний механізм стягнення аліментів за кордоном у більшості держав світу. Досягнення Конвенцією максимального поширення у світі відповідає інтересам України, оскільки дозволить гарантувати можливість особам, що проживають в Україні, у першу чергу, громадянам України одержувати аліменти з-за кордону у спрощеному порядку завдяки налагодженому механізму взаємодії центральних органів держав та інших компетентних органів.

Щодо цілей та завдань Конвенції, то варто зазначити, що розпочавши розробку нового міжнародного інструменту, Постійне Бюро ГК МПП поставило за мету досягнення Конвенцією наступних цілей:

- стати масштабним документом, який стосується визнання і виконання зобов'язань про утримання та базується на найефективніших положеннях існуючих конвенцій;

- врегулювати питання співробітництва державних органів;

- врахувати майбутній розвиток на національному і міжнародному рівнях системи стягнення аліментів та можливостей, які виникають завдяки розвитку інформаційних технологій;

- поєднати максимальну ефективність з гнучкістю, яка необхідна для ратифікації якомога більшою кількістю держав.

Гаазька Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання від 23 листопада 2007 базується на узагальненні і вивченні практики застосування, а також на ґрунтовному аналізі позитивного досвіду та прогалін у регулюванні Гаазької Конвенції про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання дітей від 15 квітня 1958 року, Гаазької Конвенції про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 2 жовтня 1973 року та Нью-Йоркської Конвенції ООН про стягнення аліментів за кордоном 1956 року, які на сьогодні є найпоширенішими у світі міжнародними інструментами у сфері стягнення аліментів, так само як й інших міжнародних документів, що мають регіональний характер. Згідно статті 48 та 49 Гаазької Конвенції про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання від 23 листопада 2007 року вона повинна замінити вже існуючі вищезазначені Конвенції у сфері зобов'язань про утримання [2, с. 204].

Таким чином, стає очевидним, що завданням цієї Конвенції, по суті, є створення універсального механізму, який би поєднував адміністративну і судову системи визнання і виконання рішень щодо зобов'язань про утримання, а також надання дозволу застосовувати положення Конвенції у державах з різними правовими системами. Чи стане Конвенція ефективною, покаже час [3].

Гаазька Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання від 23 листопада 2007 року застосовується до зобов'язань про утримання: на дитину, віком до 21 року та на одного із подружжя.

Отже, що результатом 21-ої Дипломатичної сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права стало утворення нового міжнародно-правового інструменту, що встановлює правовий режим, за яким рішення про стягнення аліментів за кордоном, ухвалені в одній державі-учасниці, підлягають визнанню та виконанню за уніфікованою процедурою в інших державах-учасницях Конвенції.

Конвенція має спростити порядок звернення за кордон з позовами про стягнення аліментів. Держава, залежно від її правової системи, може застосовувати Конвенцію в повному обсязі або обмежитись її положеннями стосовно стягнення аліментів на дітей.

Гнучка система приєднання до Конвенції дозволяє очікувати, що Конвенція у майбутньому створить єдиний механізм стягнення аліментів за кордоном у більшості держав світу. Підписання Конвенції з боку США свідчить про намір цієї держави нарешті стати учасницею багатостороннього правового механізму стягнення аліментів, адже до цього США не були стороною жодної конвенції з питань аліментів.

Для України існування нових міжнародних документів універсального характеру, розроблених з урахуванням практики здійснення інших міжнародних договорів у цій сфері, матиме особливо важливе значення з огляду на можливість врегулювання питань щодо визнання та виконання іноземних судових рішень, що стосуються аліментних зобов'язань.

Отже, стає очевидним, що завданням Гаазької Конвенції про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання від 23 листопада 2007 року, по суті, є створення універсального механізму, який би поєднував адміністративну і судову системи визнання і виконання рішень щодо зобов'язань про утримання, а також надання дозволу застосовувати положення Конвенції у державах з різними правовими системами. Чи стане Конвенція ефективною, покаже час.

Попередній аналіз положень Конвенції засвідчує, що приєднання України до Конвенції не вимагало внесення змін до чинного національного законодавства, тому 11 січня 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про ратифікацію Конвенції про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання» № 26-VII зі своїми застереженнями.

Для України існування нових міжнародних документів універсального характеру, розроблених з урахуванням практики здійснення інших міжнародних договорів у цій сфері, матиме особливо важливе значення з огляду на можливість врегулювання питань щодо

визнання та виконання іноземних судових рішень, що стосуються аліментних зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Alegría Borrás and Jennifer Degeling. Draft Explanatory Report on the Hague preliminary draft Convention on the international recovery of child support and other forms of family maintenance (+Spanish translation), Prel. Doc. No 32 of August 2007, para. 18-24: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=4139&dtid=35.

2. Комарук І. А. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання: чи знайдено шлях до успіху? / І. А. Комарук // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. – 2010. – Вип. 8. – С. 202-208.

3. Сніжко Марія. Нова Гаазька конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей. Джерело: <http://www.minjust.gov.ua/0/13304>.